

**INTENTIEVERKLARING OVER DE REFERENTIEKADERS VOOR DE
ONTWIKKELING VAN OPLEIDINGSPROFIELEN IN HET
VOLWASSENENONDERWIJS**

Tussen de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, de heer Frank Vandenbroucke,

en de vier pedagogische begeleidingsdiensten, bedoeld in artikel 87 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten, met naam en gevestigd in

vzw PBDKO, vertegenwoordigd door mevrouw Mieke Van Hecke, Guimardstraat 1 te 1040 Brussel;

de pedagogische begeleidingsdienst van het Onderwijssecretariaat van Steden en Gemeenten vzw, vertegenwoordigd door de heer Patriek Delbaere, Ravensteingalerij 3 bus 7 te 1000 Brussel;

de pedagogische begeleidingsdienst van het Provinciaal Onderwijs vzw, vertegenwoordigd door de heer Patrick Weyn, Boudewijnlaan 20/21 te 1000 Brussel;

de pedagogische begeleidingsdienst van het GO!-Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap vzw, vertegenwoordigd door de heer Urbain Lavigne, Emile Jacquainlaan 20 te 1000 Brussel;

en het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs vzw, hierna Vocvo vzw genoemd, vertegenwoordigd door mevrouw Sigrun Jorissen, voorzitter en de heer Peter Strijdonk, directeur, gevestigd te Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen.

wordt overeengekomen wat hierna volgt

Hoofdstuk I - Algemene bepalingen

Artikel 24 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs stelt dat de Vlaamse Regering op voordracht van de stuurgroep¹ en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad de opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs bepaalt.

De mate waarin een voorstel van opleidingsprofiel gebaseerd is op een referentiekader is van belang voor het civiele effect van de opleiding. Daarom bepaalt artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs, dat verder uitvoering geeft aan bovenvermelde decreetsbepaling, dat de bevoegde administratie² zijn advies over een voorstel van opleidingsprofiel ondermeer baseert op de mate waarin het voorstel gebaseerd is op een specifiek referentiekader.

In artikel 1 van hetzelfde besluit wordt het begrip 'referentiekader' gedefinieerd als: een beroepsprofiel, het Europese referentiekader voor vreemde talen, een studieprofiel of andere.

In afwachting van de ontwikkeling van de Vlaamse kwalificatiestructuur dienen de referentiekaders voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs vanaf het schooljaar 2008-2009 te worden vastgelegd.

Voorliggende intentieverklaring legt dan ook deze referentiekaders, waarover een gezamenlijk akkoord is bereikt tussen pedagogische begeleidingsdiensten, Vocvo vzw en overheid, vast. Voor de opmaak van deze intentieverklaring is gebruik gemaakt van het advies op eigen initiatief van de Raad Levenslang en Levensbreed Leren van de Vlaamse Onderwijsraad³.

Hoofdstuk II – Referentiekaders voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs

Het opleidingsaanbod van het volwassenenonderwijs wordt voor het bepalen van de referentiekaders in drie clusters ingedeeld:

- cluster 1: enerzijds de opleidingen van de leergebieden Nederlands, wiskunde, maatschappijoriëntatie, informatie- en communicatietechnologie en de opleidingen Frans - opstap TKO en Engels - opstap TKO van het leergebied talen van de basiseducatie en anderzijds de opleidingen van het studiegebied algemene vorming van het secundair volwassenenonderwijs;

¹ Stuurgroep: het orgaan belast met de inhoudelijke opvolging van de opdrachten toegekend aan het samenwerkingsverband gericht op kennis- en expertiseontwikkeling tussen het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs en de pedagogische begeleidingsdiensten

² De bevoegde administratie is in dit geval de entiteit Curriculum van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming

³ Advies van de Raad Levenslang en Levensbreed Leren van 22 januari 2008 over mogelijke referentiekaders voor opleidingen van het volwassenenonderwijs.

- cluster 2: enerzijds de opleidingen van de leergebieden alfabetisering Nederlands tweede taal, Nederlands tweede taal en de opleidingen Frans - opstap talen en Engels - opstap talen van het leergebied talen van de basiseducatie en anderzijds de opleidingen Vlaamse gebarentaal richtgraad 1, Vlaamse gebarentaal richtgraad 2 en de opleidingen van de studiegebieden Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4 van het secundair volwassenenonderwijs;
- cluster 3: enerzijds de opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, uitgezonderd de studiegebieden algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4 en anderzijds de opleidingen van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs, uitgezonderd het studiegebied onderwijs.

Cluster 1

Deze cluster bevat enerzijds alle opleidingen van de leergebieden Nederlands, wiskunde, maatschappijoriëntatie, informatie- en communicatietechnologie en de opleidingen Frans - opstap TKO en Engels - opstap TKO van het leergebied talen van de basiseducatie en anderzijds alle opleidingen van het studiegebied algemene vorming van het secundair volwassenenonderwijs.

Artikel 11 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs bepaalt voor deze opleidingen het volgende:

“§2. Voor de opleidingen van het studiegebied algemene vorming in het secundair volwassenenonderwijs gelden dezelfde eindtermen of specifieke eindtermen als voor de overeenkomstige studierichtingen in het voltijds secundair onderwijs. (...)”

“§4. Voor de opleidingen van de leergebieden Nederlands, wiskunde, maatschappijoriëntatie, informatie- en communicatietechnologie en talen in de basiseducatie gelden dezelfde eindtermen als die voor de leergebieden in het lager onderwijs en eindtermen en ontwikkelingsdoelen in de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs. (...)”

Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen die behoren tot cluster 1 vormen enkel de overeenkomstige eindtermen voor de leergebieden in het lager onderwijs, de ontwikkelingsdoelen in de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs of de eindtermen of specifieke eindtermen in de tweede en derde graad van het voltijds secundair onderwijs valabele referentiekaders.

Cluster 2

Deze cluster bevat enerzijds alle opleidingen van de leergebieden alfabetisering Nederlands tweede taal, Nederlands tweede taal, en de opleidingen Frans - opstap talen en Engels - opstap talen van het leergebied talen van de basiseducatie en anderzijds alle opleidingen van de studiegebieden Nederlands tweede taal, talen

richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4 van het secundair volwassenenonderwijs.

Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen die behoren tot cluster 2 geldt als enig valabel referentiekader het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK).

Cluster 3

Deze cluster bevat enerzijds alle opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, uitgezonderd de studiegebieden algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4. Anderzijds horen ook alle opleidingen van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs, uitgezonderd het studiegebied onderwijs, tot deze cluster.

Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor deze opleidingen, wordt een systeem van trapsgewijs geordende referentiekaders gehanteerd. Met 'trapsgewijs' wordt bedoeld dat er een rangorde in acht moet worden genomen. Concreet betekent dit dat referentiekaders op trap 1 voorrang hebben op referentiekaders die zich op onderliggende trappen bevinden.

Trap 1 en trap 1bis zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. De aanvullende trap 1ter geldt enkel voor de opleidingen van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs, uitgezonderd het studiegebied onderwijs.

Op trap 2 situeren zich de goedgekeurde specifieke eindtermen. Op dit ogenblik zijn er echter geen goedgekeurde specifieke eindtermen beschikbaar. Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, uitgezonderd de studiegebieden algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4, is dan ook onmiddellijk trap 3 van toepassing.

Voor de opleidingen van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs, uitgezonderd het studiegebied onderwijs, worden deze referentiekaders vastgelegd in afwachting van het decreet betreffende het hoger beroepsonderwijs.

Trap 1 – Specifieke federale, Vlaamse of internationale regelgeving over de beroepsuitoefening

Sommige beroepen zijn federaal geregeld. Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor beroepsgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs dient met de desbetreffende federale reglementering rekening te worden gehouden. Ook moet in sommige gevallen rekening gehouden worden met specifieke Vlaamse regelgeving of zelfs internationale regelgeving.

De specifieke federale, Vlaamse of internationale regelgeving over de beroepsuitoefening vormen – samen met de SERV-profielen – valabele referentiekaders bij uitstek voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen behorende tot cluster 3.

Trap 1bis – SERV-profielen

Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen behorende tot cluster 3 gelden naast de specifieke federale, Vlaamse of internationale regelgeving over de beroepsuitoefening dus ook de SERV-profielen als valabele referentiekaders.

Met SERV-profielen worden de beroepsprofielen en de beroepscompetentieprofielen bedoeld.

Een beroepsprofiel is een gedetailleerde beschrijving van de taken van een bepaald beroep én van de competenties die nodig zijn om het beroep goed uit te oefenen. Men kan er ook informatie met betrekking tot de doorgroeimogelijkheden, de relatie met andere beroepen, de specifieke arbeidsomstandigheden en – organisatie, de knelpunten en de toekomstige evoluties terugvinden. Een beroepsprofiel belicht een ervaren beroepsbeoefenaar. Ook de taken en competenties van een beginnende beroepsbeoefenaar worden aangeduid. Dit geeft een indicatie van wat iemand moet kennen en kunnen na een basisopleiding.

Een beroepscompetentieprofiel is een gedetailleerde beschrijving van de competenties van een ervaren beroepsbeoefenaar, nodig voor de uitoefening van zijn/haar beroep. Het is een afgerond geheel van competenties die een beroepsbeoefenaar in een bepaalde arbeidscontext hanteert om (de) te verwachten resultaten op de werkvloer te realiseren.⁴

Aanvullende trap 1ter – Dublin-descriptoren

Deze aanvullende trap geldt enkel voor de HBO₅-opleidingen van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs, uitgezonderd het studiegebied onderwijs.

In het kader van een Nederlands-Vlaams project – het ‘Joint Quality Initiative’⁵ – werden door een internationale commissie inhoudelijke eindtermen en niveauvereisten gedefinieerd voor de bachelor- en masteropleidingen. Deze zogenaamde Dublin-descriptoren beschrijven het niveau van kennis en competenties dat afgestudeerden zouden moeten bereiken, teneinde zo de vergelijkbaarheid van de opleidingen en graden en dus ook de mobiliteit van studenten en afgestudeerden te kunnen verhogen.

HBO₅-opleidingen van de studiegebieden van het hoger beroepsonderwijs, uitgezonderd het studiegebied onderwijs, kunnen een opstap vormen naar een professionele bachelor. Om een structurele doorstroom mogelijk te maken tussen deze opleidingen en de professionele bacheloropleidingen, is het aangewezen om de voorstellen van opleidingsprofielen voor deze opleidingen ook af te stemmen op de zogenaamde Dublin-descriptoren.

⁴ Bron voor definities van beroepsprofiel en beroepscompetentieprofiel is de SERV-website:
http://www.serv.be/dispatcher.aspx?page_ID=06-00-00-00-001

⁵ www.jointquality.org

Trap 2 – Goedgekeurde specifieke eindtermen

Deze trap geldt enkel voor de opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, met uitzondering van de studiegebieden algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4.

Artikel 11, §3, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs stelt:

“§3. Met uitzondering van het studiegebied algemene vorming, gelden voor de opleidingen van de studiegebieden in het secundair volwassenenonderwijs dezelfde specifieke eindtermen als voor de overeenkomstige studierichtingen in het voltijds secundair onderwijs.(...)”

In het geval voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, uitgezonderd de studiegebieden algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4, geen valabel referentiekaders terug te vinden zijn op trappen 1 en 1bis, dan gelden de goedgekeurde specifieke eindtermen van de overeenkomstige studierichtingen in het voltijds secundair onderwijs als valabele referentiekaders.

Trap 3 – Andere beroeps-, competentie- of functieprofielen / beroepenfiles

Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor de opleidingen behorende tot cluster 3, waarvoor geen valabele referentiekaders terug te vinden zijn op trappen 1, 1bis, 1ter en 2, kunnen ook andere referentiekaders valabel zijn.

Andere referentiekaders zijn bijvoorbeeld:

- competentieprofielen die door sectoren, organisaties, bedrijven, ..., gehanteerd worden;
- sectorconvenanten;
- de CO.BR.A fiches van de VDAB⁶;
- het project COMPETENT van de SERV;
- enz...

Voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen behorende tot cluster 3 kunnen andere referentiekaders enkel valabel zijn **mits het desbetreffende opleidingsprofiel tot stand is gekomen in overleg met de representatieve en betrokken sector.**

Trap 4 – Overleg met de overheid

Deze trap geldt enkel voor de opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, met uitzondering van de studiegebieden

⁶ CO.BR.A: het Competenties en Beroepen Repertorium voor de Arbeidsmarkt van VDAB is een classificatiesysteem van beroepenclusters. Het CO.BR.A-systeem bestaat uit een 550-tal fiches van beroepenclusters (<http://vdab.be/cobra/info.shtml>)

algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4.

In het geval voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor opleidingen van de studiegebieden van het secundair volwassenenonderwijs, uitgezonderd de studiegebieden algemene vorming, Nederlands tweede taal, talen richtgraad 1 en 2 en talen richtgraad 3 en 4, geen valabele referentiekaders terug te vinden zijn op de trappen 1, 1bis, 2 en 3, én de ontwikkeling van het desbetreffende opleidingsprofiel toch opportuun wordt geacht, dan onderzoekt de stuurgroep in overleg met de overheid welk(e) referentiekader(s) de basis kan/kunnen vormen (bijvoorbeeld studieprofielen, ...) voor de ontwikkeling van dit opleidingsprofiel.

Hoofdstuk III – Sleutelvaardigheden en sleutelcompetenties

Bij de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs worden ook sleutelvaardigheden of sleutelcompetenties (basiseducatie) geformuleerd. Sleutelvaardigheden of sleutelcompetenties zijn “na te streven” doelen.

Voor de sleutelvaardigheden of sleutelcompetenties worden de Europese “key-competences” (2006) en de Gent-4-publicatie *Sleutelvaardigheden in het beroepsgerichte onderwijs in Vlaanderen en in Nederland* als valabele referentiekaders beschouwd.

Hoofdstuk IV – Overgangsbepalingen

Tijdens het schooljaar 2007-2008 werden reeds enkele voorstellen van opleidingsprofielen voor opleidingen van het volwassenenonderwijs ontwikkeld, dit ter voorbereiding van de werkzaamheden van de stuurgroep. Op het ogenblik van deze ontwikkelingen waren de referentiekaders voor opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs nog niet vastgelegd.

De voorstellen van opleidingsprofielen die voorafgaandelijk aan voorliggende intentieverklaring zijn ontwikkeld, dienen niet herwerkt te worden. De bevoegde administratie zal, in uitvoering van artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs, nagaan in welke mate elk voorstel van opleidingsprofiel gebaseerd is op een valabel referentiekader. Hierbij wordt de rangorde van de referentiekaders zoals vermeld in voorliggende intentieverklaring, wel als element van advies over dit voorstel in rekening gebracht maar niet als dwingend beschouwd.

In afwijking hiervan geldt dat wanneer een beroepsprofiel of beroepscompetentieprofiel beschikbaar is kort na de ontwikkeling van een voorstel van opleidingsprofiel, dit voorstel aan het desbetreffende beroepsprofiel of beroepscompetentieprofiel afgetoetst wordt vooraleer het bij de bevoegde administratie wordt ingediend.

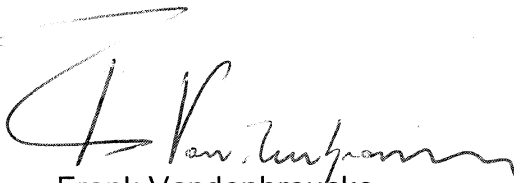
Hoofdstuk V – Duur en inwerkingtreding van de intentieverklaring

De intentieverklaring treedt in werking op 1 september 2008 en kan – na één schooljaar – in onderling overleg worden gewijzigd wanneer zich de noodzaak daartoe stelt ondermeer naar aanleiding van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur en het decreet betreffende het hoger beroepsonderwijs.

15 JULI 2008

Opgemaakt te Brussel op

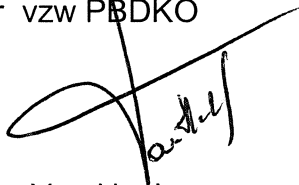
In zes exemplaren, één voor de Vlaamse Regering, één voor Vocvo vzw en vier voor de vertegenwoordigers van de Raad van Bestuur van de vzw SNPB

Frank Vandenbroucke
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

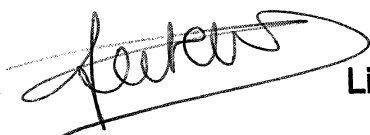
Voor de pedagogische begeleidingsdiensten

Voor vzw PBDKO

Mieke Van Hecke

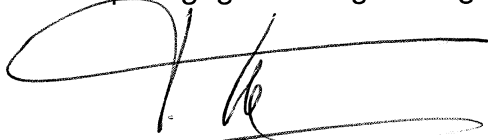
Voor de pedagogische begeleidingsdienst van het Onderwijssecretariaat van Steden en Gemeenten vzw,

Liesbet Peeters
Directeur
Koepelbeleid

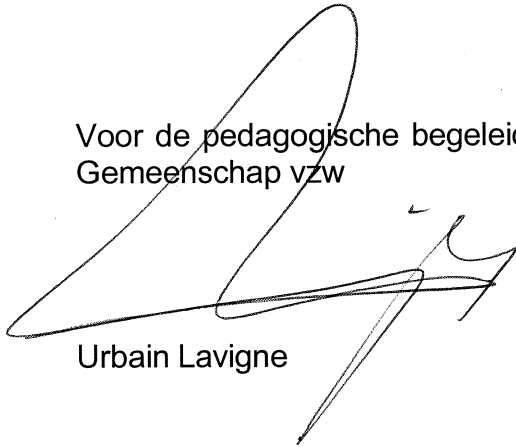
Patriek Delbaere

Voor de pedagogische begeleidingsdienst van het Provinciaal Onderwijs vzw

Patrick Weyn

Voor de pedagogische begeleidingsdienst van het GO!-Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap vzw

Urbain Lavigne

Voor het Vlaams Ondersteuningscentrum
voor het Volwassenenonderwijs (Vocvo vzw)

Sigrun Jorissen
Voorzitter

Peter Strijdonk
Directeur